

Środki transportu stosowane w budownictwie

kl. 2

PODSTAWY BUDOWNICTWA

dr inż. Henryk Żelazny

Z realizacją inwestycji budowlanych związany jest transport:

- a) zewnętrzny,
- b) wewnętrzny.

Transport na budowę (**zewnątrzny**) i na budowie (**wewnętrzny**) należy do najważniejszych czynników wpływających na sprawną organizację robót.

Oba te rodzaje transportu przenikają się i uzupełniają. Budownictwo jest bardzo materiałochłonne – stosowane w budownictwie technologie wymagają zużycia w procesie budowy wielu różnych wyrobów.

Zadaniem transportu zewnętrznego jest dostarczenie w znacznych ilościach na teren budowy materiałów budowlanych, półfabrykatów i prefabrykatów z zewnętrznych **składów, magazynów i hurtowni**.

Organizacja transportu zewnątrznego

Do transportu zewnętrznego używane są głównie różnego rodzaju pojazdy samochodowe. Można rozróżnić je na:

- a) uniwersalne,
- b) specjalistyczne.

Pojazdy uniwersalne to przede wszystkim samochody skrzyniowe, które mogą być wyposażone w dodatkowe urządzenia usprawniające wyładunek, takie jak: niewielkie wózki widłowe lub ruchoma pochylnia zamontowana przegubowo z tyłu skrzyni ładunkowej, opuszczana i podnoszona automatycznie za pomocą dźwigników hydraulicznych.

Wywrotka

Skrzynia ładunkowa – przestrzeń ładunkowa w samochodach ciężarowych umieszczona na ramie podwozia – na specjalnie ukształtowanych poprzeczkach mocowanych do podłogi.

Do pojazdów specjalistycznych zalicza się m.in. samochody do przewozu:

- materiałów sypkich (cementu),

- mieszanek betonowych,

- elementów prefabrykowanych,

- dłużycy,

- stali zbrojeniowej,

- sprzętu budowlanego,

- mas ziemnych i kruszyw.

Pojazdy samochodowe używane do transportu w budownictwie można rozróżnić także ze względu na ich konstrukcję:

- samochody ze stałym nadwoziem załadunkowym (skrzyniowe),

- samowyładowcze,

- ciągniki.

Ciągniki można rozróżnić na:

- siodłowe – przeznaczone do holowania naczep przystosowanych do przewozu różnych ładunków,

- balastowe, – do holowania przyczep o bardzo dużej ładowności (od 10 do ponad 100 t),

- rolnicze – do przyczep o niezbyt wielkiej ładowności.

Przyczepy

Przyczepy (zwykle o ładowności 3-10 t) rozróżnia się na dwie grupy:

- a) przyczepy samochodowe – m.in. skrzyniowe, samowyładowcze, do przewozu mieszanki betonowej, materiałów sproszkowanych (np. cementu), cysterny, a także niskopodwoziowe zwykle lub z osprzętem do przewozu prefabrykatów i maszyn budowlanych,

b) przyczepy niskopodwoziowe do ciągników balastowych. Mogą być one wyposażone w odczepiane zestawy kołowe (tzw. wózki jezdne) i siłowniki hydrauliczne do opuszczania platformy ładunkowej.

Naczepy – różnią się od przyczep konstrukcją, mają tylko jeden (tylny) zestaw kołowy (często kilkuosiowy). Przednia część naczepy spoczywa na holującym ją ciągniku siodłowym, co ułatwia manewrowanie pojazdem.

LIDER
TRAILER

www.verametal.com

Lider Trailer

www.verametal.com

Niektóre roboty budowlane wymagają takiej organizacji transportu, aby dostawy materiałów lub prefabrykatów były równomierne i nieprzerwanie pokrywały zużycie.

Na przykład:

1) przy dostawach **mieszanki betonowej** trzeba zapewnić ciągłość betonowania elementów konstrukcji,

2) w montażu budynku w technologii wielkopłytywnej należy zapewnić ciągłość dostaw prefabrykatów.

Organizacja transportu przy robotach ziemnych wymaga zapewnienia równomierności i ciągłości podstawiania środków transportu pod załadunek urobku pozyskiwanego przez koparkę (lub koparki). Zbyt mała liczba samochodów będzie powodowała przestoje koparki, za duża – przestoje samochodów.

Zapewnienie nieprzerwanej i równomiernej pracy koparki wymaga zapewnienia takiej liczby samochodów (lub innych środków transportowych), aby czas załadowania ich wszystkich był równy czasowi pełnego cyklu przewozowego jednego samochodu. Wyraża się to wzorem:

$$t = t_z \cdot n_j$$

gdzie:

t – czas pełnego cyklu przewozowego,

t_z – czas załadunku jednego samochodu,

n_j – potrzebna liczba samochodów.

Organizacja transportu wewnętrznego na budowie

1. Organizacja transportu wewnętrznego należy do zadań **kierownika budowy**.
2. Środki transportu wewnętrznego potrzebne są do przemieszczania **materiałów** i **wyrobów budowlanych** z miejsca ich składowania (lub przygotowywania) na terenie budowy na **stanowiska pracy robotników**, czyli na miejsce wbudowania.

Urządzenia, maszyny i sprzęt służące do przemieszczania materiałów i wyrobów budowlanych na terenie budowy można rozróżnić na:

służące do transportu poziomego,
służące do transportu pionowego.

Transport poziomy

Do sprzętu służącego do transportu poziomego zalicza się:

- taczki jednokołowe,

- ręczne wózki dwukołowe – „japonki”,

- wózki podnośnikowe (widłowe) akumulatorowe i spalinowe,

- wózki kolebowe (samowyładowcze) – akumulatorowe i spalinowe.

Do przewozu mas ziemnych na terenie budowy (zwykle przy dużych robotach ziemnych) mogą być stosowane samochody specjalne o dużej ładowności – **wozidła technologiczne**.

Rozróżnia się:

1) wozidła technologiczne sztywnoramowe (o pojemności 24-64 m³),

2) wozidła technologiczne przegubowe (o pojemności 13-22 m³) – przeznaczone do stosowania w trudniejszym terenie.

Z powodu zbyt dużego obciążenia wozidła technologiczne nie mogą poruszać się po drogach publicznych. Ich zaletą jest możliwość transportowania jednorazowo bardzo dużej ilości materiałów (20-380 t) w warunkach niedostępnych standardowym samochodom ciężarowym.

Transport pionowy

Wszystkie maszyny służące do **podnoszenia** lub **przyciągania** ładunków oraz ich przemieszczania w obrębie strefy ich działania nazywa się **dźwignicami**.

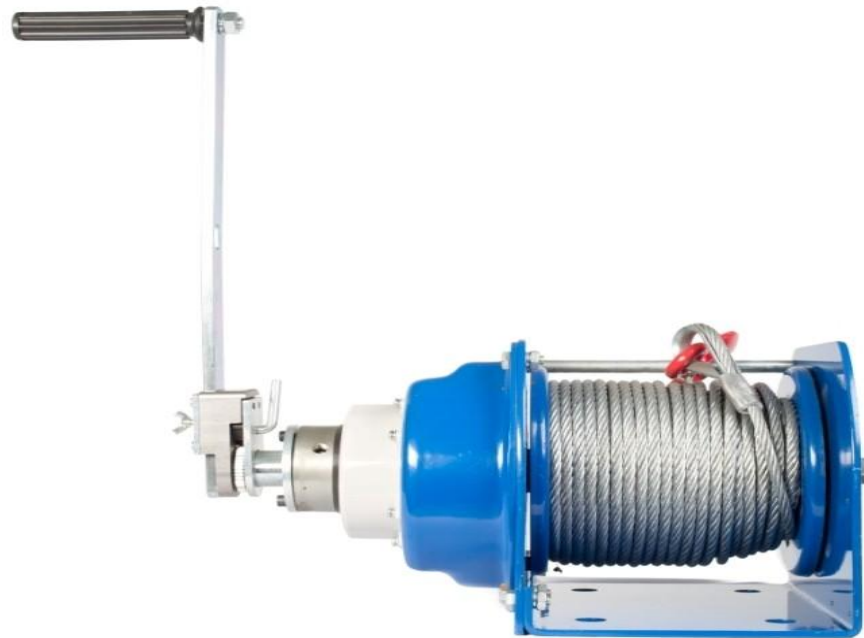
Do dźwignic zalicza się:

1. Dźwigniki – podnoszą ładunek na niewielką wysokość za pomocą sztywnego elementu podnoszącego (jak podnośniki samochodowe) i mogą być używane do regulacji ustawienia dużych elementów podczas prac montażowych lub służyć do podnoszenia deskowań ślizgowych.

2. Wciągarki – składają się z bębna stalowego z liną zakończoną hakiem lub uchwytem do zaczepienia ładunku, silnika (dawniej korby obracanej ręcznie) i przekładni zębatej, za pomocą której ruch silnika jest przenoszony na bęben.

3. Wyciągi – wciągarki, które za pomocą stalowych lin i systemu krążków podnoszą platformę ładunkową (lub kabinę) poruszającą się po pionowych prowadnicach przymocowanych do słupa lub szybu wyciągowego.

4. Żurawie – dźwignice składające się z konstrukcji nośnej (np. słupa, **masztu kratownicowego**, przesuwnej platformy lub podwozia samochodu ciężarowego), na której umieszczone są wysięgnik (osadzony w sposób stały lub wahliwy), wciągarka i inne urządzenia (mechanizmy napędowe, olinowanie, aparatura zabezpieczająca).

Żurawie rozróżnia się na 3 grupy:

- a) żurawie przejezdne,
- b) żurawie stałe,
- c) żurawie przesuwne.

a) żurawie przejezdne – mają własny napęd umożliwiający przemieszczanie się.

b) żurawie stałe – o konstrukcji nośnej pozostającej podczas pracy stale w tym samym miejscu.

c) żuraw przesuwny – niewielkie żurawie montowane na wózkach bez własnego napędu, używane do montażu lekkich elementów.

Zdjęcie przesłane przez Klienta.

5. Maszty montażowe – proste dźwignice składające się z wciągarki i masztu zakotwionego za pomocą co najmniej trzech stalowych lin (odciągów) przyczepionych do jego głowicy.

6. Wciągarki – wciągarki zawieszane na haku lub przesuwne wózkach.

7. Dźwignice linowe – składają się z wyciągarki, której lina nośna jest rozciągnięta poziomo między dwiema podporami i służy za tor wózka z hakiem do powieszania ładunku.

8. Suwnice – wciągarki na niewielkim wózku przesuwającym się wzdłuż belki jeżdżącej po szynach umieszczonych na wspornikach pod stropem hal produkcyjnych lub magazynowych albo po przesuwnej ramie w kształcie mostu (suwnice bramowe) na otwartym terenie.

9. Pompy do transportu pionowego (i poziomego) mieszanki betonowej (pompa).

